

G. F. Debec 60 éves

1965 decemberében töltötte be 60. életévét GEORGIJ FRANCEVICS DEBEC professzor, a biológiai tudományok doktora, az egyik legkiválóbb szovjet antropológus.

Már 18 éves korában részt vett a K. E. PETRI által vezetett mongóliai régészeti expedícióban, majd 1924-ben a Bajkálon túli területeken etnikai embertani vizsgálatokat végzett. 1931-től kezdve a Szovjetunió hatalmas területének szinte minden tájegységén antropológiai adatokat gyűjtött. Ugyancsak a harmincas évek elejétől a Szovjetunió különböző múzeumainak osteológiai leletanyagát rendszeresen vizsgálta és 1939-re több, mint három-ezer, különböző régészeti periódusokból származó váz embertani értékelését fejezte be. E munka eredményeit „A Szovjetunió palaeoantropológiája” című, monografikusan kiadott doktori disszertációjában összegezte.

Mind a történeti (palaeo-), mind az etnikai embertan területén A. I. JARHO tanácsára évtizedeken keresztül végzi kutatásait, s 1960-ban a VI. Nemzetközi Antropológiai Kongresszuson Párizsban már több mint hétezer egyen vázanyagának eredményeit ismerteti a *Homo sapiens* néhány strukturális változására vonatkozó témakörből. A kamsatkai területen végzett vizsgálatairól készített monografiájában (1951) egész Észak-Ázsiára vonatkozó korábbi kutatásainak eredményeit is összefoglalóan adja.

Nemcsak a párizsi (1960), hanem a philadelphiai (1956) nemzetközi embertani kongresszuson is részt vett, valamint a Moszkvában 1964-ben rendezett VII. Nemzetközi Antropológiai és Etnográfiai Kongresszus Szervező Bizottságának egyik főtitkára volt. Ebben a megbízatásában a nevezett kongresszus Budapesten, 1965 májusában tartott előkészítő konferenciáján vett részt.

1957—1958-ban, az Egyesült Államok Régészeti Bizottságának meghívására az Alaszka és Észak-Kanada területén feltárt ős-eszkimó osteológiai szériákat vizsgálta; ez irányú eredményeit a Costa Ricában tartott (1959) amerikanisztikai kongresszus anyagaként ismertette. 1962 tavaszán, Helsinkiben, korábban pedig 1958-ban, Dánia múzeumaiban végezte a különböző régészeti periódusokból származó osteológiai sorozatok adatfelvételezését. 1964—1965-ben, az afgán kormány meghívására előadásokat tartott a kabuli egyetemen és megkezdte az afgán nép egyes csoportjainak adatfelvételezéseit.

A DEBEC által vezetett grúziai, azerbajdzsáni, dagesztáni, ukrainai, kirgiziai, baltikumi expedíciókban közvetlen gyakorlati felkészülést kaptak a fiatal szakemberek, valamint az expedíciók által gyűjtött anyag feldolgozá-

sában, szintén G. F. DEBECTől, aspiránsi szakvezetést. Az elmúlt két évtizedben elkészült számos kandidátusi disszertáció G. F. DEBEC szakpedagógiai munkásságát tükrözi.

Nem hagyható említés nélkül G. F. DEBEC érdeme, amelyet a craniológiai és somatológiai vizsgálatok módszereinek tökéletesítése és egységesítése terén szerzett. Kutatásainak széleskörű elismertségét tükrözi, hogy DEBEC a párizsi és a szlovák Embertani Társaság rendes, a görög Embertani Társulatnak pedig tiszteletbeli tagja.

Az elmúlt évtizedben intenzív vizsgálatokat folytatott a postcranialis váz metrikus tulajdonságaira vonatkozólag, amelyek lehetővé teszik az elmúlt évszázadokban, évezredekben elhalt emberek alkati sajátosságainak és fejlődésének meghatározását, valamint a fizikai típus időbeni változásainak megfigyelését.

Az UNESCO felkérésére, közvetlenül a moszkvai kongresszus után, 1964 augusztusában tartott zártkörű konferencián, ahol az emberi rasszok különböző kérdéseinek biológiai aspectusait vitatták meg, G. F. DEBECnek vezető szerepe volt a rasszizmust elítélő nyilatkozat összeállításában.

Alkotói sikereiben gazdag, hosszú életet kívánunk DEBEC professzornak. — Ad Multos Annos!

DR. TÓTH TIBOR